

- 1 כפי שמצינו בכמה מקומות בתנ"ך התואר "צדיק" או התואר "תמים", ללא ההוספה "בדורותיו", ונוסף
2 לכך ישנו הענין ד"זכר צדיק לברכה"¹³ (כפי שרש"י מביא לעיל¹⁰), ולכן מביא רש"י דרשת חז"ל
3 ש"בדורותיו" היינו "לשבח" (הוספה בברכה);
- 4 אבל הדרשה "לגנאי" - אינה מוכרחת מצד פשוטו של מקרא, שהרי אפשר לדרוש זאת לשבח
5 (ומתאים גם ל"זכר צדיק לברכה"), ואם-כן, מדוע מביא רש"י את הפירוש "לגנאי"?
- 6 גם צריך להבין, מהי ההוראה מזה בעבודת האדם. שכן, נוסף על זה שבכללות התורה - לשון הוראה¹⁴
7 - צריך להיות בכל ענין הוראה, הרי זה בפרט בפירוש רש"י שיש בו פנימיות התורה (כאמור לעיל),
8 שענינה הוא שמביאה להוראה בעבודת ה', וכמו שכתוב¹⁵ "דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם"¹⁶,
9 שידיעת אלקות - שבאה על-ידי לימוד פנימיות התורה - מביאה ל"ועבדהו בלב שלם", אהבה ויראה,
10 שאפשר להשיגם רק באמצעות ידיעת אלקות שעל-ידי לימוד פנימיות התורה, שלכן מבואר בארוכה
11 ב'קונטרס עץ החיים'¹⁷ ההכרח בלימוד פנימיות התורה, ובפרט בדורותינו אלה, כיון שדוקא על-ידי-זה
12 באים לאהבה ויראה. ומכל הנ"ל מובן, שפירוש רש"י, שיש בו פנימיות התורה, מביא להוראה בעבודת
13 האדם. וצריך להבין מהי ההוראה מדרשות חז"ל שרש"י מביא על תיבת "בדורותיו"?
- 14 ג. (ויובן בהקדים קושיא כללית וגדולה יותר):
- 15 לפי הפירוש שכוונת התורה בתיבת "בדורותיו" היא "לגנאי", אינו מובן: איך יתכן שהתורה תדבר
16 בגנותו של נח? הרי אפילו "בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב"¹⁸, שלכן "עיקם הכתוב שמונה אותיות
17 כו"¹⁹ - שזהו ענין והוראה בפרשת נח גופא, שהתורה אינה רוצה לדבר בגנותו של מי שיהיה, אפילו
18 לא בגנותה של בהמה טמאה. ויתירה מזו: פסוק זה נאמר קודם מתן-תורה, שאז לא היה כל-כך ענין
19 הגנות (אפילו אם היה כתוב "טמאה"), שהרי לא היתה אז טומאה בפועל, אלא שרק לאחרית מתן תורה
20 תהיה הבהמה טמאה, ובכל זאת "עיקם הכתוב כו". ואם-כן, היתכן שהתורה תדבר בגנותו של נח?!
- 21 ויובן בהקדים, שהכלל "עיקם הכתוב כו" ככדי שלא לומר דבר מגונה, הוא רק בסיפורים שבתורה,
22 אבל לא בהלכות. ולכן מצינו בכמה וכמה מקומות, כמו בפרשת שמיני ופרשת ראה, שנאמר הלשון
23 טומאה, ולא "אינו טהור", כיון ששם מדובר אודות הלכה, והלכה צריך לומר באופן ברור²⁰.
- 24 הפירוש ב"עיקם הכתוב" הוא כפשוטו, שהענין נכתב באופן של עקמומיות ובאופן מוסתר, ולא באופן
25 ישר וגלוי, והרי הלכה צריכה להיות ברורה. כשם שצריכה להיות הלכה פסוקה, כך צריכה להיות הלכה
26 ברורה. וכדי שההלכה תהיה ברורה, אומרים אפילו דבר מגונה, ובלבד שתהיה הוראה ברורה.
- 27 ואף-על-פי שגם בסיפורי התורה ישנה הוראה (כנ"ל), מכל-מקום שם "עיקם הכתוב כו", כיון
28 שההוראות שבסיפורים אינן הוראות גלויות - בגילוי, כי הם סיפורים. ולכן, כשם שההוראות אינן בגלוי,
29 כך גם הלשון יכול להיות לשון שאינו גלוי.
- 30 על-פי-זה יובן מה שהתורה אומרת "בדורותיו" (גם) להפירוש שהכוונה "לגנאי" - דכיון שזה נוגע
31 להוראה בעבודת ה' (כדלהלן), אזי בהכרח לפרש את ההוראה.
- 32 ד. כללות ההוראה מפרשת המבול היא - כפי שמבאר רבינו הזקן ב'תורה אור'²¹ (ה"חסידישע פרשה"

נאמר שהקושיא היא ממה שכתוב טמא בכלל גם בהלכות, אינו מובן כלל - שהרי יתכן ומיד הו"ל להקשות מזה כיון שמלא זה, מאה פעמים ויותר בתושב"כ, ורק לאח"ז צ"ל הקושיא שנמצא פעם מרכב וכו'. ועכצ"ל דזה לא קשיא לי, אלא מזה ד"מי לא כתיב" - בשום מקום - גם בסיפורים (שאינו מוכרח להיות בהם לשון ברור).

נוסף על הנ"ל: לפי המהרש"א דשווין קצר מגונה וארוך נקי - למה לא אשתמיט בשום מקום ל' ארוך נקי בענין דהלכה?
וראה בארוכה לקו"ש ח"י ע' 26 ואילך. וראה גם אג"ק חט"ו ע' שעו. וש"נ.

(21 ריש פרשתנו. ובאריכות - בלקו"ת לג"פ שם (אוה"ת שם כרך ג) תרט, א ואילך).

- (13 משלי יו"ד, ז.
(14 ראה רד"ק לתהלים יט, ח. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב.
(15 דברי הימים א כח, ט.
(16 ומובן ע"פ מש"כ בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (תניא קנו, ב).
(17 פ"א ואילך.
(18 ב"ב קכג, א.
(19 פסחים ג, א (הובא בפרש"י ב"ב שם).
(20 ומה שמקשה בגמרא (פסחים ג, ב) "ובאורייתא מי לא כתיב טמא", בהכרח לפרש שקושיית הגמרא היא ממה שכתוב "טמא" בסיפורים. שלכן באה קושיא זו לבסוף כל השקו"ט. דאם